

Пістунов І.М., д.т.н., професор

Державний вищий навчальний заклад

«Національний гірничий університет» м. Дніпропетровськ

Формальні ознаки сталого розвитку підприємства

Класичний методичний підхід до забезпечення сталого розвитку із застосуванням графічного методу обробки даних, виражений у моделі Е. Барбієрі «Потрійна лінія» [1], розробленої в 1987 році на основі теорії схематичного зображення пересічній декількох множин у вигляді діаграми Венна-Ейлера (рис.1). Серед недоліків даної моделі відзначається низький рівень її практичності, тому як не визначене які саме чинники і показники потрапляють в центральний трикутник сталого розвитку (зона 1 на рис.1), від чого залежать його межі.

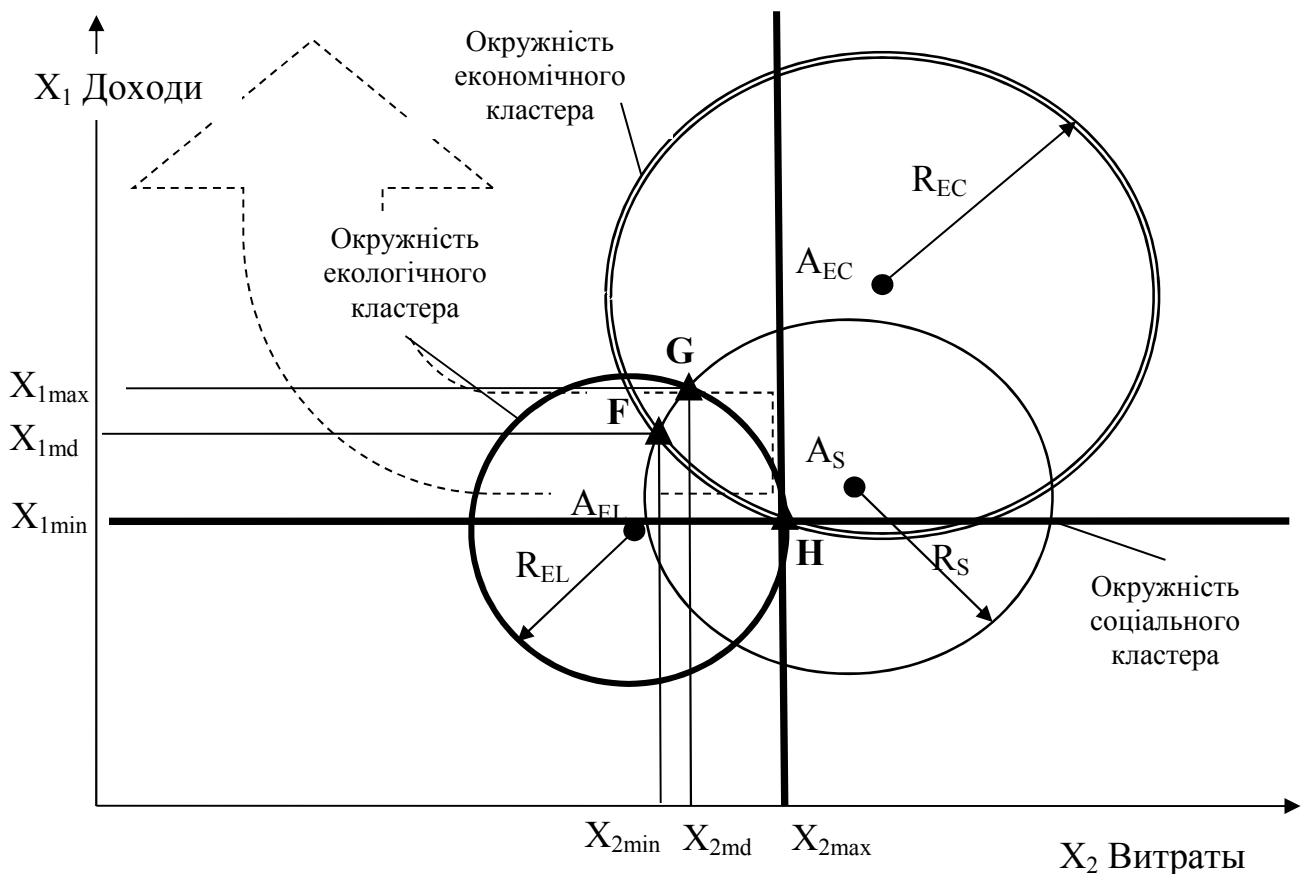

Рис. 1. Схема перетину кластерів господарської діяльності підприємства з визначенням зони його відносно сталого розвитку

Та коли кільця Ейлера позначити як економічний, соціальний та екологічний кластери внутрішніх і зовнішніх систем підприємства, концепція сталого розвитку стає зрозумілою. А саме, потрібно, щоб підприємство працювало таким чином, щоб його діяльність здійснювалася в межах перетину усіх трьох кілець. Такий погляд на відому діаграму викликає пошук економіко-фінансових показників, які б могли бути загальними для всіх трьох кластерів. Такими показниками можуть бути грошові потоки. Тоді можна стверджувати, що сталий розвиток підприємства передбачає, що ці три системи приносять підприємству однаковий прибуток і мають однакові витрати.

Однак, на практиці дохідної вважається економічна система підприємства, представлена основним видом діяльності, а соціальна та екологічна системи розглядаються як витратні. Але соціальна та екологічна системи підприємства можуть бути ідентифіковані дохідні, через переведення у форму отриманого додаткового доходу економічним кластером або економії витрат.

Наприклад, такими вигодами можуть бути:

- Для соціальної внутрішньої системи: зниження витрат на пошук і підбір персоналу через зменшення плинності кадрів, підвищення продуктивності праці і якості праці внаслідок підвищення професіоналізму працівників; для зовнішньої: отримання додаткового доходу від надання різних соціальних послуг жителям прилеглої території;

- Для екологічної внутрішньої системи: отримання додаткових доходів від міжнародних фондів, які фінансують впровадження «зелених» технологій; отримання додаткових коштів за Кіотським протоколом та від продажу лімітів по забрудненню навколишнього середовища на міжнародному ринку; зменшення витрат на: лікування працівників внаслідок зменшення рівня захворюваності, утримання і допомогу сім'ям передчасно померлих працівників внаслідок зниження рівня екологічної небезпеки на виробництві, збільшення тривалості життя і фізичної сили працівників; підвищення продуктивності та якості праці працівників; для зовнішньої: отримання додаткового доходу за рахунок бюджетного фінансування екологічних проектів, отримання додаткового доходу від виробництва продукції і надання послуг, більша частина вартість яких формується за рахунок, наприклад, органічні продукти харчування, заповідник, відкритий для туристів та ін..

Література

1. Barbier E. The Concept of Sustainable Economic Development / E. Barbier // Environmental Conservation. – 1987. - № 14 (2). – P. 101–110